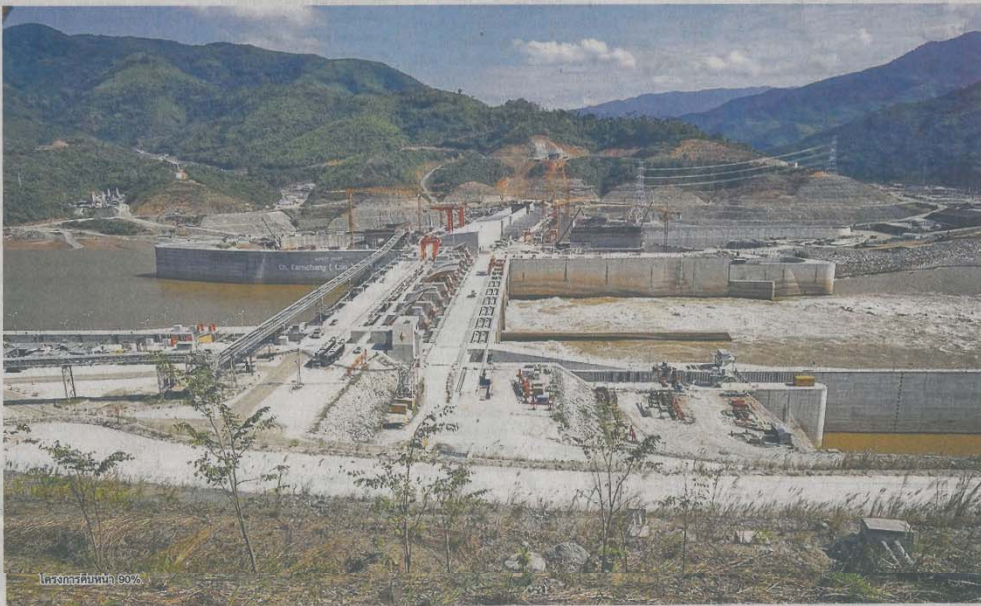

'เชื้อนไชยะบุรี' ประชาชน ตอบโจทก์ พัฒนา-สิ่งแวดล้อม-วิถีชีวิต

โครงการคืบหน้า 90%

จากทางพระบาง สปป.ลาว มีรถคนเดิน เลี้ยว ทิศใต้ประมาณ 80 กิโลเมตร ใช้เวลาเกือบ 2 ชั่วโมง จนถึงจุดหมายที่ เชื้อนไชยะบุรี อันเป็นที่ตั้ง โครงการ ไฟฟ้าพลังน้ำไชยะบุรี หรือ "เชื้อนไชยะบุรี"

อนวัณ ศรีวิเศษ วิศวกร บริษัท สิค พาวเวอร์ จำกัด (มหาชน) และกรรมการผู้จัดการ บริษัท ไชยะบุรี พาวเวอร์ จำกัด ผู้ดำเนินงานโครงการ ไฟฟ้าพลังน้ำไชยะบุรี นวัตกรรมของอาเซียน ความคืบหน้าการก่อสร้างอย่างใกล้ชิด ได้มีโอกาสเห็น อุปกรณ์ต่างๆ ที่มีขนาดใหญ่ยักษ์ ซึ่งอีกไม่นานจะอยู่ ใต้เท้าที่ไม่ได้เกิน

"อนวัณ ศรีวิเศษ" อธิบดีกรมพลังงานของ "เชื้อนไชยะบุรี" ที่ใช้เงินลงทุนกว่า 1.5 แสนล้านบาท เป็น โรงไฟฟ้านิวเคลียร์แบบน้ำล้น (Run-of-River) ไม่มีการ กักเก็บน้ำเหมือนเขื่อนที่มีอ่างเก็บน้ำทั้ง สปป.ลาว เมื่อปี พ.ศ.2551 จนถึงปี พ.ศ.2561 การก่อสร้างคืบหน้า ไปแล้ว 90%

งานที่เหลืออีก 10% คือตั้งแต่การผูกพัน 2561 เริ่มขุดลอกที่ขุดน้ำ ซึ่งจะต้องแล้วเสร็จก่อนฤดูฝน มีนาคม 2561 ก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าขนาด 500 กิโลวัตต์ และเริ่มสายเชื่อมไปยังสถานีไฟฟ้าของโรงไฟฟ้าผลิต แห่งประเทศไทย (กฟผ.) ถึงโยนให้เสร็จสมบูรณ์ พฤษภาคม 2561 ติดตั้งและพร้อมใช้งานระบบต่างๆ ทั้งสถานีไฟฟ้าแรงสูงแบบใช้แรงเหวี่ยง ระบบสื่อสาร ความคุม ระบบเมเตอร์ และระบบควบคุมอื่นอีก

ตุลาคม-พฤศจิกายน 2561 ปลอมน้ำเพื่อทดสอบ กังหันชุดที่ 1 โดยวันที่ 3 ตุลาคม 2561 ปลอมน้ำเข้า และวันที่ 9 ตุลาคม 2561 กังหันชุดแรกหมุน วันที่ 24 พฤศจิกายน 2561 ทดสอบเครื่องชุด 1 แล้วเสร็จพร้อม จ่ายไฟฟ้าให้ กฟผ. รับซื้อตามสัญญา UOP จากนั้น พฤศจิกายน 2561-กุมภาพันธ์ 2562 ทดสอบ เดินเครื่องแล้วเสร็จที่ 2 ชุด พร้อมทั้งขนเครื่องทั้งหมด ให้ทำงานพร้อมกัน

ตั้งแต่ 29 ตุลาคม 2562 เริ่มจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบเชิงพาณิชย์ "เชื้อนไชยะบุรี" ถือเป็นโรงไฟฟ้าพลังน้ำแบบ ผ่านขั้นต้นที่ใหญ่สุดในภูมิภาค มีกำลังการผลิต 1,285 เมกะวัตต์ โดยที่ต้นทุนอยู่ที่ 6.5 บาท/หน่วย 95% อีก 5% ขายให้รัฐวิสาหกิจไฟฟ้าลาว

อนวัณ ศรีวิเศษ วิศวกร บริษัท สิค พาวเวอร์ จำกัด (มหาชน) และกรรมการผู้จัดการบริษัท ไชยะบุรี พาวเวอร์ จำกัด

ไฟฟ้าอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน ทาง สปป.ลาว นอกจากจะได้ไฟฟ้า ส่วนหนึ่งใช้ในประเศแล้ว พื้นที่บริเวณโดยรอบได้รับการพัฒนาทั้งถนนทางหลวง ความเป็นอยู่ของชาวบ้านที่ดีขึ้น และเมื่อหมดเวลาสัมปทาน 31 ปี โรงไฟฟ้านี้จะตกเป็นของ สปป.ลาว

อย่างไรก็ตาม การสร้างเขื่อนไม่จำเป็นแบบใด หรือ แห่งไหนในโลก ในปัจจุบันไม่จำเป็นต้องเหมือนแต่ก่อนๆ ตัวเขื่อนแรกใช้แล้วล้นคือเป็นเขื่อนรับน้ำที่ กฟผ. จะเอาไปใช้

ขณะที่ สปป.ลาว ที่มีกฎหมายป้องกันผลกระทบด้าน สิ่งแวดล้อมและสังคมที่เข้มงวดและทันสมัยอาเซียน

ทางปลาผ่าน

"เชื้อนไชยะบุรี" จึงให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม อย่างมาก โดยใช้เงินลงทุนกว่า 2 หมื่นล้านบาทเพื่อ สร้างโดยเฉพาะ

ไม่จำเป็น "ทางปลาผ่าน" (Fish Passage) เพื่อให้ปลาส่วนใหญ่น้ำจืดอพยพผ่านไปได้ทุกฤดูกาล ทั้ง "ทวนน้ำ" และ "ตามน้ำ"

สำหรับ "ปลาอพยพทวนน้ำ" จะมีระบบทางปลา ผ่านหลัก ประกอบด้วย สถานีสูบน้ำที่ 1 พร้อมอ่าง พักน้ำที่เกาะกลาง ทางปลาอีก 18 ช่อง และช่องทาง รมปลา ผ่านโรงไฟฟ้าเชื่อมโยนกับทางปลาผ่านทาง ลิงซ้าย เมื่อปล่อยผ่านเข้ามาจากทางปลาต่างๆ แล้ว ปลาจะว่ายเข้าสู่ทางปลาผ่าน ซึ่งมีความยาวประมาณ

ทางเรือผ่าน

500 เมตร กว้าง 18 เมตร และมีความลาดชันเฉลี่ย 1.2% ประกอบด้วยแ่งน้ำ 48 แ่ง แต่ละแ่งจะมีช่อง 3 ขนาด คือ ขนาด 0.5 เมตร ขนาด 1.0 เมตร และ 1.6 เมตร ซึ่ง ความคุมความเร็วน้ำ เพื่อให้ปลาแต่ละขนาดเลือกใช้ ช่องที่มีความเร็วของน้ำแตกต่างกันได้ และในแ่งมี ส่วน ดันและสัน เป็นที่หลบภัยให้ปลาขนาดเล็ก

ที่ปลายทางปลาผ่าน จะเชื่อมโยนกับช่องประตูปลา (Fish Locks) ที่มีประตูควบคุมน้ำเชื่อมโยนกับที่กั้น น้ำขนาด 4 MW 2 ชุด เพื่อสลายพลังน้ำและนำ พลังงานที่ผลิตได้จ่ายให้ระบบสูบน้ำที่ 1 และ 2 ของ ระบบทางปลาผ่าน เพื่อลดการสูญเสีย อีกทั้งจะแบ่ง ขยายปลาคู ซึ่งระดับเดียวกับด้านเหนือน้ำ เชื่อมโยนกับ คลองระดับน้ำ ไปปลาลำน้ำที่อยู่เหนือได้สะดวก ส่วน "ปลาอพยพตามน้ำ" จะมีช่องทางปลาเข้าด้าน

เหนือโรงไฟฟ้า 23 ช่อง มีแ่งที่ปลา และเครื่องสูบน้ำ ขนาดอัตราไหล 40 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที 3 ชุด ที่ เกาะกลาง เพื่อสูบน้ำกลับและก่อให้เกิดการไหลของน้ำ เมื่อปลาสะสมจนมีปริมาณมากพอที่แ่งที่ปลาจะปล่อย ลงสู่ช่องทางน้ำที่มีความยาวมากขึ้นและมีความลาดชัน ลดลง เพื่อให้ปลาไหลตามธรรมชาติ

ขณะที่กึ่งพื้นน้ำผลิตไฟฟ้า ออกแบบมาจับพิเศษ ชนิดแกมดิ่ง Kaplan ที่เป็นมิตรกับปลา โดยเป็นใบพัด แนวระนาบ มีจำนวนใบพัดน้อย หมุนช้า และลดช่องว่าง ระหว่างใบพัดกับผนังทำให้ปลาไม่ติดหรือติดบริเวณก้น

นอกจากนี้ยังตั้งสถานีเพาะพันธุ์และขยายพันธุ์ปลา เพื่อให้มีไข่วางไข่ปลาเพียงพอต่อการประมงอาชีพ ประมงเชิงประชาชนที่อาศัยตามริมฝั่งแม่น้ำโขง

สำหรับ "ทางระบายน้ำ" มี 11 บาน แบ่งเป็นทาง ระบายน้ำลง 7 บาน กว้าง 19 เมตร สูง 23 เมตร และ ประตุน้ำขึ้นระดับล่าง 4 บาน กว้าง 12 เมตร สูง 16 เมตร ช่วยควบคุมปริมาณน้ำที่ไหลผ่านโครงการให้เท่า กับตามสภาพธรรมชาติ ไม่เกิดเขื่อนขัง รวมถึงจะกั้น หนักที่กั้นน้ำระบายออกได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษา ระบบนิเวศวิทยา

ส่วนวิถีชีวิตบ้านคือได้รับผลกระทบน้อยที่สุด โดย จัดทำ "ทางเรือผ่าน" กว้าง 12 เมตร ยาวประมาณ 700 เมตร รองรับเรือขนส่งสินค้าขนาดใหญ่ได้ถึง 500 ตัน มีช่องพักเรือเพื่อการปรับระดับน้ำขึ้น-ลง ให้เรือที่ขังน้ำและรอออก ก่อนจะแล่นต่อไป

โดย "เรือข้ามคืน" ที่มาจากท้ายน้ำซึ่งมีระดับน้ำ ต่ำกว่าจะแล่นเข้าสู่ช่องพักเรือด้านล่าง จากนั้นประตู คุมความคุมน้ำบานน้ำจะปิดลง และปล่อยน้ำจาก เหนือน้ำเข้ามาทางช่องทางเดินเรือเพื่อยกระดับน้ำให้ สูงเท่ากับช่องพักเรือด้านบน จนน้ำถึง แล้วจึงเปิดประตู ให้เรือผ่านเข้าไปในช่องเดินเรือเหนือน้ำได้ จากนั้นปรับ ระดับน้ำให้เท่ากับเหนือน้ำ แล้วเปิดให้เรือผ่านออกไป

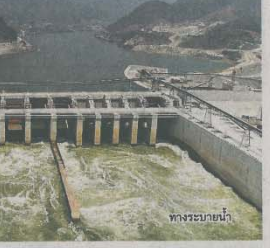
ส่วน "เรือข้ามวัน" จากเหนือน้ำ จะให้เรือแล่นเข้าสู่ ช่องพักเรือด้านบน จากนั้นประตูควบคุมความคุมน้ำบานน้ำ จะปิดและปล่อยน้ำจากช่องพักเรือด้านบนไปสู่ช่อง พักเรือด้านล่าง เพื่อปรับระดับน้ำให้เสมอกัน เพื่อให้ เรือแล่นมาสู่ช่องพักเรือด้านล่าง แล้วจึงปรับระดับน้ำ ให้เท่ากับระดับน้ำท้ายน้ำอีกครึ่งหนึ่ง ก่อนเปิดประตูน้ำ ความคุมความคุมน้ำให้เรือแล่นผ่าน

สำหรับชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบ เนื่องจาก "เชื้อน ไชยะบุรี" ไม่มีส่วนเกินกว่าขนาดใหญ่อีกเพียง 13 หมู่บ้าน ที่ได้รับผลกระทบจากระดับน้ำที่สูงขึ้นบริเวณเหนือน้ำ แล่นการโยกย้ายและฟื้นฟูความเป็นอยู่ ตามนโยบาย ของ สปป.ลาว โดยยึดหลักการสำคัญคือผลกระทบ จะให้น้อยที่สุดและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากร

นอกจากชุดเซตของสิ่งทอหรือเครื่องใช้และสิ่งทอที่ ได้รับผลกระทบ ยังจัดทำและก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ พร้อมโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค ไม่ว่าจะเป็น ถนน โรงเรียน สถานีอนามัย และวัด รวมถึงยกระดับ คุณภาพชีวิต โดยยึดคุณภาพชีวิตของประชากร

ทั้งนี้ รัฐบาล สปป.ลาว มีนโยบายที่จะให้ประชาชน ชาวลาวหลุดพ้นจากความยากจน โดยตั้งเป้าว่าภายในปี 2020 ประชาชนจะตั้งถิ่นฐานได้ไม่น้อยกว่า 1,800 หมู่บ้าน

สำหรับโครงการนี้ ได้เกินกว่าเป้าหมายนั้นแล้ว "เชื้อนไชยะบุรี" จึงถือเป็นโครงการพัฒนา สิ่ง แล่นล้อมและวิถีชีวิตบ้าน

ทางระบายน้ำ

QR codes and contact information for the project, including 'ชมคลิปทางปลาผ่าน', 'ชมคลิปทางระบายน้ำ', 'ชมคลิปทางเรือผ่าน', and 'ชมคลิปภาพรวมโครงการ'.